

7/2018

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS • Hallituksen esitykset 2 • Valtioneuvoston asetukset 9
• **OIKEUSTAPAUKSET** • Korkein oikeus 9 • Korkein hallinto-oikeus 9 • KKO:n valitusluvat 15

➔ HALLITUKSEN ESITYKSET

● Hallituksen esitys (HE 105/2018 vp) eduskunnalle raide-liikennelaki ja laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi raideliikennelaki, joka korvaisi voimassa olevan rautatielain ja kaupunkiraideliikenteestä annetun lain. Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.

Esityksellä pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan unionin neljänteen rautatiepakettiin sisältyvät säädökset ja toteutetaan samalla rautatielainsäädännön kokonaisuudistus.

Esityksen yleisiä tavoitteita ovat rautatiemarkkinoiden toimivuuden parantaminen sekä sääntelyn selkiyttäminen. Esityksellä toteutetaan myös pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman tavoitetta sääntelyn purkamisesta ja toimijoiden hallinnollisen taakan keventämisestä unionilainsäädännön sallimissa rajoissa.

Euroopan unionin neljäs rautatiepaketti edellyttää, että kotimaan henkilöliikennepalvelujen tarjontaan turvataan avoin markkinoille pääsy vastaavalla tavalla kuin jo aikaisemmin on turvattu unionilainsäädännön mukaisesti avoin markkinoille pääsy Euroopan unionin sisäiseen kansainväliseen henkilöliikenteeseen ja tavaraliikenteeseen.

Rautatieliikenteen harjoittajat voivat jatkossa hakea yhtenäistä turvallisuustodistusta Suomen rataverkolla harjoitettavaa rautatieliikennettä varten joko Liikenne- ja viestintävirastolta tai Euroopan unionin rautatievirastolta. Jos rautatieliikennettä on tarkoitus harjoittaa useamman ETA-valtion alueella, turvallisuustodistusta on aina haettava Euroopan unionin

rautatievirastolta. Myös kalustoyksikön markkinoillesaattamislupaa voitaisiin hakea joko Liikenne- ja viestintävirastolta tai Euroopan unionin rautatievirastolta, jos kalustoyksikköä käytetään vain Suomen rataverkolla. Useamman jäsenvaltion alueella käytettävien kalustoyksiköiden markkinoillesaattamisluvat olisi haettava Euroopan unionin rautatievirastolta.

Esityksellä pyritään helpottamaan yksityisraiteen haltijoiden hallinnollisia velvoitteita niin, että yksityisraiteen haltijoilla olisi jatkossa mahdollisuus ilmoittaa yksityisraiteensa Liikenne- ja viestintävirastolle nykyisen Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämän turvallisuuslupavaatimuksen sijasta. Ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvilla yksityisraiteilla myös käyttöönottolupamenettelyä esitetään kevennettäväksi niin, että yhteentoimivuuden teknisten eritelmiä noudattamisen voisi ilmoitetun laitoksen sijasta tarkistaa Liikenne- ja viestintävirasto ja vain yksityisraiteilla liikkuvalla kalustolle ei tarvitsisi hakea kaluston markkinoillesaattamislupaa vaan kansallinen käyttöönottolupa riittäisi.

Esitykseen sisältyy myös velvoite raideliikenteen paikantamisesta.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin eräät rautatieliikenteen varautumista koskevat säännökset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2019. Raideliikennelain rautatieturvallisuutta ja rautatiejärjestelmän yhteentoimivuutta koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vasta 16.6.2019.

● Hallituksen esitys (HE 111/2018 vp) eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liitviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvopaperimarkkinalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, joukkorahoituslakia ja rikoslakia.

Lisäksi vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin, osakeyhtiölakiin, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettuun lakiin sekä luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin tehtäisiin teknisiä muutoksia. Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston antama esiteasetus.

Esityksen tavoitteena on arvopapereista julkaistavan esitteen sääntelyä uudistamalla edistää markkinaehtoisen yritysrahoituksen saantia ja helpottaa pienten liikkeeseenlaskijoiden varainhankintaa pääomamarkkinoilla. Esityksen tavoitteet tukevat osaltaan pääomamarkkinaunionista asetettuja tavoitteita. Esityksen tarkoituksena on keventää voimassa olevaa esitesääntelyä vähentämällä hallinnollista taakkaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten keskuudessa, mutta samalla varmistaa tarvittava sijoittajansuoja ja markkinoiden tehokkuus. Uudella esitesääntelyllä parannettaisiin markkinoiden toimivuutta erityisesti pienissä arvopaperitarjouksissa sekä tilanteissa, joissa liikkeeseenlaskijana on yritys, joka on jo listautunut ja hankkii lisäpääomaa. Esityksellä katsotaan olevan pääomakustannuksia alentavia ja tämän myötä pääoman saatavuutta parantavia vaikutuksia Suomen talousalueelle.

Lisäksi esityksen tarkoituksena on parantaa tasapainoa kustannustehokkaan rahoitusmarkkinoille pääsyn ja sijoittajansuojan välillä, kun mitoitetaan EU-esitteen sisältövaatimuksia ja esitteen laadintaan liittyvää kansallista poikkeusta. Esityksessä on pyritty löytämään tasapaino esitesääntelyn keventämisen sekä asianmukaisen sijoittajansuojan välillä, kuitenkin tarvittavat tiedonantovelvoitteet huomioiden. Esiteasetus sisältää säännöksiä esitteen laadinnasta, rakenteesta, sisällöstä, julkaisemisvelvollisuudesta, hyväksymismenettelyistä sekä toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksista ja hallinnollisista seuraamuksista.

Esityksessä on kyse pääosin suoraan sovellettavan esiteasetuksen täytäntöönpanon edellyttämisestä toimenpiteistä, joihin sisältyvä kansallinen liikkumavara koskee Finanssivalvonnan valtuuksia määrätä esiteasetuksen edellyttämät hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset sekä esitteen laadintaan liittyvää kansallista poikkeusta, jonka nojalla arvopaperin liikkeeseenlaskija olisi tietyin edellytyksin vapautettu esitteen julkaisemisvelvollisuudesta. Tähän liittyy jäsenvaltion mahdollisuus asettaa muita tiedonantovelvoitteita. Esityksessä ehdotetaan, että 8 000 000 euron raja-arvon alittavalta osalta valtiovarainministeriön asetuksella annettaisiin arvopapereista ja liikkeeseenlaskijasta yleisten säännösten edellyttämät riittävät tiedot perustietoasiakirjassa. Ehdotettu esiteasetuksen rikkomista koskeva seuraamusmaksusäännös vastaa jo aiemmin muiden finanssimarkkinoita koskevien EU-säädösten täytäntöönpanossa säädettyjä kansallisia säännöksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 21.7.2019.

● Hallituksen esitys (HE 116/2018 vp) eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännös valtion valvontaviranomaisten toimivallasta ryhtyä välttämättömiin toimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi, jos pilaantumisen vaara aiheuttavasta toiminnasta aiheutuisi tai uhkaisi aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle ja jos tarvittavien toimien suorittaminen ei kuuluisi pelastuslain nojalla pelastustoimintaan. Toimiin voitaisiin ryhtyä, jos toimien toteuttamista ei voitaisi varmistaa tavantavimaisessa hallintopakkomenettelyssä tai jos toiminnasta vastaavaa tahoa ei saataisi selville.

Esityksellä varmistettaisiin, että vakavissa terveyteen tai ympäristöön kohdistuvissa vaaratilanteissa esimerkiksi toiminnasta vastaavan tahon maksukyvyttömyys tai vastuukysymyksiin liittyvät epäselvyydet eivät estäisi tai hidastaisi välttämättömien pilaantumisen

ehkäisemis- tai rajoittamistoimien toteuttamista. Viranomaistoimista aiheutuneet kustannukset perittäisiin mahdollisuuksien mukaan jälkikäteen takaisin siltä, jonka velvollisuus toimiin ryhtyminen olisi ollut. Esitys on osa toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittämisen kokonaisuutta.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

● Hallituksen esitys (HE 119/2018 vp) eduskunnalle laeiksi yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 70 §:n ja Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetun lain 6 ja 7 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta ja Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuja lakeja. Keskeinen muutos koskisi ehdonalaisen vapauden valvontaan asettamiselle säädettyjä edellytyksiä. Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi, korkeaksi arvioitua väkivalta- tai seksuaalirikoksen syyllistymisen riskiä koskeva edellytys valvontaan asettamiselle.

Lisäksi ehdotetaan murhasta, taposta tai murhan yrityksestä ensi kertaa tuomittujen sekä väkivalta- tai seksuaalirikosten uusijoiden väkivaltariskin systemaattisempaa arviointia ja vankeusaikaisten rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavien toimintojen tehostamista. Väkivaltariskin arviointi perustuu kokonaisvaltaiseen arvioon henkilön tilanteesta, jolloin viranomaisella tulee olla tiedonsaantioikeus arvioitavan terveystietoihin. Esityksen mukaan Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa säädettäisiin Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta välttämättömien tietojen saantiin harkittaessa ehdonalaisen vapauden valvonnan tarvetta henkilön uusimisiriskin perusteella.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2019.

● Hallituksen esitys (HE 120/2018 vp) eduskunnalle rikoslain 6 luvun 10 §:n ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä

eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain ehdollisen vankeusrangaisituksen oheisseuraamuksia koskevaa järjestelmää täydennetään sääntämällä rikoksen 21 vuotta täyttäneenä tehneille uudeksi oheisseuraamukseksi valvonta. Rikoksen 21 vuotta täyttäneenä tehnyt voitaisiin tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan yhden vuoden kolmen kuukauden ajaksi, jos tämä olisi tekijän aikaisempi rikollisuus, hänen henkilökohtaiset olonsa ja rikokseen johtaneet seikat huomioon ottaen tarpeen uusien rikosten ehkäisemiseksi. Valvontaan voitaisiin tuomita myös sillä perusteella, että ehdollista vankeutta yksinään olisi pidettävä riittämättömänä rangaistuksena rikoksesta.

Ehdollisen vankeuden oheisseuraamusjärjestelmää tehostettaisiin lisäksi nostamalla oheisseuraamukseksi tuomittavissa olevan yhdyskuntapalvelun enimmäistuntimäärä 90 tunnista 120 tuntiin.

Esityksessä säädettäisiin myös vankeudeksi muuntamisen mahdollisuudesta tilanteissa, joissa tuomittu rikkoo törkeästi valvontaan sisältyviä velvollisuuksiaan.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräitä lähinnä teknisluontoisia muutoksia Rikosseuraamuslaitoksesta annettuun lakiin, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin, Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettuun lakiin, viranomaisien toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin ja oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan kesällä 2019.

● Hallituksen esitys (HE 136/2018 vp) eduskunnalle Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomioistuinlakia, tuomioistuinharjoittelusta annettua lakia, käräjäoikeuden lautamiehistä annettua lakia ja turvatarkastuksista tuomioistuimissa annettua lakia. Perustettavaksi ehdotetaan Tuo-

mioistuinvirasto, joka huolehtisi tuomioistuineläytöksen keskushallintoviranomaisen tehtävistä. Virastolle kuuluisi pääosa niistä keskushallintotehtävistä, joita nykyisin hoidetaan oikeusministeriössä. Oikeusministeriö huolehtisi edelleenkin tuomioistuineläytöksen liittyvistä valtioneuvostotason tehtävistä, kuten strategisesta ja taloudellisesta ohjauksesta sekä säädösvalmistelusta.

Tuomioistuinviraston tehtävänä olisi huolehtia tuomioistuineläytöksen toimintaedellytyksistä, tuomioistuinten toiminnan kehittämisestä, suunnittelusta ja tukemisesta. Virasto toimisi oikeusministeriön hallinnonalalla, mutta olisi toiminnallisesti itsenäinen keskusvirasto. Se palvelisi koko tuomioistuineläytöstä.

Tuomioistuinvirastossa ylintä päätösvaltaa käyttäisi tuomari-enemmistöinen johtokunta. Viraston käytännön toiminnasta huolehtisi päätoiminen ylijohtaja. Virasto päättäisi itse organisaatiorakenteestaan ja määräisi siitä työjärjestyksessään.

Tuomioistuinvirastosta säädettäisiin tuomioistuinlaissa. Tehtävien siirto oikeusministeriöstä Tuomioistuinvirastolle edellyttäisi lisäksi eräiden muiden tuomioistuinlain säännösten tarkistamista. Lisäksi tuomioistuinharjoittelusta annettava lakia, käräjäoikeuden lautamiehistä annettava lakia ja turvatarkastuksista tuomioistuimissa annettava lakia olisi tarkistettava. Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioon.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2020 alusta. Poikkeuksena olisivat eräät tuomioistuinlain ja tuomioistuinharjoittelusta annetun lain säännökset, jotka tulisivat voimaan mahdollisimman pian.

● **Hallituksen esitys (HE 137/2018 vp) eduskunnalle laiksi reservipoliisista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki reservipoliisista ja samalla kumottaisiin nykyinen sääntely täydennyspoliisista. Esityksen tavoitteena on saattaa lainsäädäntö vastaamaan kattavammin muuttunutta turvallisuustilannetta ja uudenlaisia uhkia sekä vahvistaa poliisin toimintakykyä yllät-

tävissä tai laajoissa yhteiskunnan häiriö- tai turvallisuustilanteissa.

Lain soveltamisanalysiin kuu- luisi poikkeusolojen ja puolustustilan lisäksi normaaliolojen häiriötilanteet. Reservipoliisihenkilöstö voitaisiin ottaa käyttöön jo normaaliolojen häiriötilanteessa, jolloin mahdollistettaisiin myös tehokkaampi varautuminen mahdollisiin poikkeusoloihin. Reservipoliisihenkilöstön käyttöönotosta päättäisi aina valtioneuvosto.

Laissa säädettäisiin reservipoliisihenkilöstön tehtävistä, toimivaltuuksista, velvollisuuksista sekä oikeudesta käyttää voimakeinoja normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeustilan ja puolustustilan aikana. Reservipoliisi toimisi aina poliisimiehen välittömässä ohjauksessa. Reservipoliisin kelpoisuusvaatimuksista säädettäisiin laissa ja hänet nimitettäisiin virkasuhteeseen valtioneuvoston käyttöönottopäätöksen jälkeen. Lisäksi hänen tulisi suorittaa vaadittava peruskoulutus ja myös ylläpitää osaamistaan koulutuksilla poliisiin reservissä ollessaan.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä reservipoliisihenkilöstön varustuksesta, koulutuksesta, koulutuksen vastaavuudesta, kelpoisuusvaatimuksista, henkilökortista, palvelukseen kutumisesta sekä sitoumuksen ehdoista ja sitoumukseen liittyvistä menettelytavoista.

Valtion virkamieslakia muutettaisiin siten, että reservipoliiseilta edellytettäisiin Suomen kansalaisuutta. Lisäksi poliisilakiin, valmiuslakiin ja ampuma-aselakiin tehtäisiin ehdotettavasta reservipoliisia koskevasta laista johtuvat tarkistukset. Voimassa oleva täydennyspoliisia koskeva sääntely kumottaisiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2019.

● **Hallituksen esitys (HE 139/2018 vp) eduskunnalle laeiksi Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa annetun lain kumoamisesta ja asevelvollisuuslain 3 §:n muuttamisesta.**

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suo-

rittamisesta eräissä tapauksissa annettu laki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslakia. Esityksen tavoitteena on varmistaa, että kaikkia uskonnollisia ja muita vakaumuksia kohdellaan Suomen asevelvollisuusjärjestelmässä perustuslain 6 §:ssä edellytetyllä tavalla yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi. Esityksen tavoitteena on samalla varmistaa Suomen asevelvollisuusjärjestelmän toimivuus ja Puolustusvoimien kyky tuottaa Suomen puolustusjärjestelmän edellyttämät joukot.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

● **Hallituksen esitys (HE 141/2018 vp) eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Finanssivalvonnasta annettua lakia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sijoitusrahastolakia, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia sekä vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta annettua lakia. Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus yksinkertaisesta, läpinäkyvästä ja standardoidusta arvopaperistamisesta. Asetus on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa sääntelyä.

Asetuksessa määritellään arvopaperistamista koskevat yleiset säännökset ja luodaan säännökset yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja standardoidulle arvopaperistamiselle. Asetus sisältää säännökset sijoittajien asianmukaista huolellisuutta, riskin pidättämistä ja läpinäkyvyyttä koskevista vaatimuksista. Lisäksi asetuksessa säädetään luoton myöntämisen kriteereistä, arvopaperistamisten myynnin erityisistä kriteereistä ei-ammattimaisille asiakkaille, uudelleenarvopaperistamisen kiellosta, arvopaperistamista varten perustettuja erillisyyhtiöitä koskevista vaatimuksista sekä arvopaperistamisrekistereitä koskevista edellytyksistä.

Kansalliseen lainsäädäntöön ehdotetaan tehtävän asetuksen joh-

dosta joitakin muutoksia. Finanssi-
valvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi asetuksessa tarkoitettulle yhteisölle, joka tarkastaa asetuksen edellytysten noudattamisen, velvollisuus hakea toimilupaa Finanssi-
valvonnalta. Lisäksi mainittuun lakiin lisättäisiin säännökset hallinnollisista seuraamuksista sekä Finanssi-
valvonnan valvontavaltuuksista.

Sijoitusrahastolakiin ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin ehdotetaan säädettäväksi asetuksen edellyttämällä tavalla sijoittajien oikeuksien turvaamista koskevat säännökset. Sijoittajien asemaa ehdotetaan vahvistettavaksi siten, että rahastoyhtiön tai vaihtoehtorahaston hoitajan olisi ryhdyttävä sijoittajaa suojaaviin toimiin, mikäli asetuksessa edellytetyt vaatimukset eivät enää täyty.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2019.

● **Hallituksen esitys (HE 145/2018 vp) eduskunnalle laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta. Lain tavoitteena on turvata hyvin toimivat yhdenvertaiset opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä yliopisto- että ammattikorkeakouluopiskelijoille.

Laissa säädettäisiin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä, tuottamisesta ja rahoittamisesta. Kansaneläkelaitos vastaisi opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä ja palvelut tuottaisi Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Opiskeluterveydenhuollon sisällön osalta viitattaisiin voimassa olevan terveydenhuoltolain sääntelyyn.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi terveydenhuoltolakia, sairausvakuutuslakia, yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia. Lakeihin tehtäisiin uudesta korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa koskevasta laista johtuvat muutokset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

● **Hallituksen esitys (HE 146/2018 vp) eduskunnalle laeiksi**

rikoslain 17 luvun, ulkomaalaislain 185 §:n ja aluevalvontalain 44 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan rikoslakiin lisättäväksi uusi säännös maahantulokiellon rikkomisesta. Mainittuun rikokseen syyllistyisi se, joka tulee Suomeen, vaikka hänelle on määrätty voimassa oleva maahantulokielto. Maahantulokielto voi olla Suomen määräämä tai tiettyjä maahantulokiellon rikkomisia koskien myös toisen Schengen-
valtion määräämä. Ehdotettavan rangaistusasteikon mukaan maahantulokiellon rikkomisesta tuomittaisiin sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

Valtionrajarikosta ja ulkomaalaisrikkomusta koskeviin rangaistussäännöksiin tehtäisiin muutokset, joiden perusteella maahantulokiellon rikkojaa ei enää voitaisi tuomita valtionrajarikoksesta, lievästä valtionrajarikoksesta tai ulkomaalaisrikkomuksesta.

Uudella rangaistussäännöksellä saatettaisiin kaikki maahantulokiellon rikkomiset yhtenäisen rangaistusasteikon alle ja täsmennettäisiin maahantulokiellon rikkomisena rangaistavien tekojen tunnusmerkistöä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

● **Hallituksen esitys (HE 148/2018 vp) eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.**

Esityksessä ehdotetaan arvonlisäverolain sosiaali- ja terveydenhuolto-
osaa koskevien verottomuuksien sääntelyä ajantasaistettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen uudistus huomioon ottaen.

Lisäksi kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisten tulkkauspalvelujen verokohtelua selkeytettäisiin sekä yhtenäistettäisiin muiden sosiaalihuollon palvelujen verottomuuden kanssa.

Arvonlisäverolakia ehdotetaan muutettavaksi myös väliaikaisesti, koska siltä osin kuin muutokset liittyvät sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun siirtymiseen maakunnille, muutokset tulisivat voimaan vasta vastuun siirtymässä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta.

● **Hallituksen esitys (HE 150/2018 vp) eduskunnalle korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta.**

Esityksessä ehdotetaan, että elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin sisältyvää korkovähennysoikeuden rajoittamista koskevaa säännöstä muutetaan. Muutokset perustuvat osittain veronkiertämisen estämistä koskevaan direktiiviin.

Esityksen mukaan elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia muutettaisiin direktiiviin perustuen siten, että korkovähennysoikeuden rajoitus koskisi sekä konserniyhteisosapuolille että muille kuin konserniyhteisosapuolille suoritettuja korkomenoja. Korkomenojen vähennysoikeuden rajoitus olisi yleinen rajoitus ja sen määrä perustuisi nykyiseen tapaan velallisen elinkeinotoiminnan tulokseen, johon on lisätty korkomenot ja verotuksessa vähennyskelpoiset poistot sekä konserniavustuslain mukaiset saadut konserniavustukset ja vähennetty annetut konserniavustukset. Kuten nykyisin, rajoitusta ei sovellettaisi, jos tilanteessa voidaan soveltaa niin sanottua tasevapautusta koskevaa säännöstä.

Kuten nykyisin, korkomenot saataisiin vähentää täysimääräisesti korkotulojen määrää vastavilta osin. Jos nettokorkomenot, joilla tarkoitetaan korkotulot ylittäviä korkomenoja, ovat verovuonna enintään 500 000 euroa, ne voitaisiin vähentää kokonaan. Nettokorkomenojen ylittäessä mainittu euromäärän nettokorkomenot voitaisiin vähentää siltä osin kuin ne ovat enintään 25 prosenttia edellä kerrotusta oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta. Prosenttimäärän ylittävät nettokorkomenot eivät olisi vähennyskelpoisia. Tästä poiketen muille kuin konserniyhteisosapuolille suoritettuja nettokorkomenoja voisi vähentää 3 000 000 euroa.

Korkovähennysoikeutta rajoitettavaa säännöstä ei sovellettaisi, jos verovelvollinen on direktiivissä tarkoitettu itsenäinen yritys tai rahoitusalan yritys. Lisäksi säännöstä ei sovellettaisi korkomenoihin, jotka liittyvät hankkeisiin, joihin

on saatu korkotukilainsäädännös-
sä tarkoitettua tukea. Säännöstä ei
myöskään sovellettaisi muille kuin
konserniyhteysosapuolille suori-
tettuihin korkomenoihin, jotka
kertyvät lainoista, jotka on otettu
ennen 17 päivää kesäkuuta 2016 tai
jotka on aktivoitu ennen 1 päivää
tammikuuta 2019.

Lisäksi elinkeinotulon verotta-
misesta annettua lakia muutettais-
iin siten, että laissa säädettäisiin
korkomenon ja rahoitusalan yri-
tyksen määrittämistä direktiivin
mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että
korkomenojen vähentämistä ra-
joittavaa säännöstä sovellettaisiin
jatkossa elinkeinotulolähteen li-
säksi muun toiminnan tulolähteen
ja maatalouden tulolähteen vero-
tuksessa. Tuloverolakiin ja maati-
latalouden tuloverolakiin lisättäis-
iin säännökset, joilla viitattaisiin
elinkeinotulon verottamisesta an-
nettuun lakiin.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan,
että korkovähennysoikeuden ra-
joituksen muutoksesta aiheutuva
yhteisöveron verotuottomuus
kompensoitaisiin kunnille veronti-
lityslain 12 §:n mukaisia yhteisö-
veron jako-osuuksia muuttamalla.

Esitys liittyy valtion vuoden
2019 talousarvioesitykseen ja on
tarkoitettu käsiteltäväksi sen yh-
teydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voi-
maan vuoden 2019 alusta. Lakeja
sovellettaisiin ensimmäisen kerran
vuodelta 2019 toimitettavassa ve-
rotuksessa. Yhteisöveron jako-
osuuden muutosta sovellettaisiin
verovuodesta 2019 tehtäviin vero-
jen tilityksiin.

● **Hallituksen esitys (HE 154/
2018 vp) eduskunnalle laiksi
eläinten hyvinvoinnista ja
eräksi siihen liittyviksi
laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettä-
väksi laki eläinten hyvinvoinnista.
Samalla nykyinen eläinsuojelulaki
ehdotetaan kumottavaksi. Esityk-
sen tarkoituksena on eläinten hy-
vinvoinnin edistäminen ja suoje-
lu sekä eläinten kunnioituksen ja hy-
vän kohtelun lisääminen.

Eläinten pitopaikkaa, hoitoa ja
kohtelua koskevia säännöksiä tar-
kennettaisiin ja täydennettäisiin si-
ten, että niissä otetaan entistä pa-
remmin huomioon eläimen koko-

naisvaltaisen hyvinvoinnin edistä-
minen ja hyvä kohtelu. Nykytie-
don mukaan eläinten hyvinvoin-
tiin vaikuttaa merkittävästi eläim-
en mahdollisuus toteuttaa sille
lajityypillistä käyttäytymistä. La-
kiin ehdotetaan lisättäväksi vaati-
mus siitä, että ihmisen hoidossa
olevan eläimen tulisi voida toteut-
taa eräitä olennaisia käyttäytymis-
tarpeitaan.

Laissa säädettäisiin niistä eläin-
lajeista ja eläimistä, joita voidaan
pitää tuotantoeläimenä, seura- ja
harrastuseläimenä, sirkuseläimenä
tai kiertävässä eläinnäyttelyssä.
Säännösten tarkoituksena olisi
varmistaa, että mainittuihin tar-
koituksiin pidettäisiin vain sellai-
sia eläimiä, joiden pito voidaan
käytännössä järjestää kyseisessä
pitomuodossa lain edellyttämällä
tavalla.

Eläimen pitopaikkaa koskevat
säännökset jaettaisiin yleisiin,
kaikkia pitopaikkoja koskeviin
säännöksiin ja pysyviä pitopaikko-
ja koskeviin säännöksiin. Uudis-
tuksen tarkoituksena on selkeyttää
nykyistä sääntelyä siten, että pysy-
ville pitopaikoille voitaisiin asettaa
tiukempia vaatimuksia kuin tila-
päisille pitopaikoille. Eläimen jat-
kuva paikalleen kytkeminen pysy-
vässä pitopaikassa kiellettäisiin
tietyin poikkeuksin. Eläimen liik-
kumista ei myöskään saisi jatku-
vasti rajoittaa siten, että eläimellä
ei ole mahdollisuutta kääntyä ym-
päri. Viiden vuoden siirtymäajalla
kiellettäisiin muiden nautojen kuin
maidontuotantoa varten pidettä-
vien lehmien ja hiehojen sekä he-
vosten jatkuva kytkettyä pitämi-
nen. Maidontuotantoa varten pi-
dettävien lehmien ja hiehojen jat-
kuva kytkettyä pitämistä ei sen
sijaan ehdoteta kiellettäväksi.
Emakoiden ja ensikoiden pidem-
piaikainen pito tiineytshäkeissä
kiellettäisiin 15 vuoden siirtymä-
ajalla. Tuotannollisista ja taloudel-
lisista syistä emakoiden ja ensikoi-
den pitoa porsitushäkeissä ei eh-
doteta kiellettäväksi.

Nisäkkäillä ja linnuilla tulisi py-
syvissä pitopaikoissaan olla jatku-
vasti vettä eläimen saatavilla. Lais-
sa säädettäisiin eräistä kaikkia
eläintenpitomuotoja koskevista
poikkeuksista tähän pääsääntöön.
Valtioneuvoston asetuksella voi-
taisiin lisäksi säätää poikkeus sel-
laisia pysyviä pitopaikkoja kos-
kien, joissa veden jatkuva saatavil-

la pito on kohtuuttoman vaikea
järjestää eläinten pitomuodosta ja
sääolosuhteista johtuvista syistä.
Valtioneuvoston asetuksella on
tarkoitus säätää niin sanottujen ig-
lurasikoiden, ammattimaisilla rek-
kikoiratarhoilla pidettävien koi-
rien ja eräiden turkiseläinten pito-
paikkoja koskevista poikkeuksista
jatkuvan veden vaatimukseen.

Eläimille tehtävien kivuliaiden
toimenpiteiden yhteydessä tulisi
jatkossa käyttää kivunlievitystä.
Kivunlievitysvaatimuksesta voi-
taisiin poiketa ainoastaan, jos toi-
menpiteestä aiheutuu vain lievää
tai hetkellistä kipua tai jos on kyse
hätätilanteesta.

Eläinjalostusta koskevaa säänte-
lyä tarkennettaisiin ja selkeytettäis-
iin nykyisestä. Eläinten jalostuk-
sella tulisi pyrkiä elinvoimaisten,
toimintakykyisten ja terveiden
eläinten tuottamiseen. Tämän ta-
voitteen saavuttamiseksi jalostuk-
sessa tulisi käyttää fyysisesti ja
psykkisesti terveitä eläimiä, joi-
den voidaan olettaa periyttävän
näitä ominaisuuksia myös jälkeläi-
silleen.

Loukkaantuneiden tai muutoin
avun tarpeessa olevien luonnonva-
raisten eläinten hoitoa koskevia
säännöksiä täsmennettäisiin ja
sääntelyä laajennettaisiin. Laissa
säädettäisiin kaikkia kansalaisia
koskevasta avun tarpeessa olevan
luonnonvaraisen eläimen autta-
misvelvollisuudesta nykyiseen ta-
paan. Kansalaisten oikeutta ottaa
haltuunsa tällainen eläin kuitenkin
rajoitettaisiin nykyisestä koske-
maan vain ensiavun antamista tai
hoitoon toimittamista varten kulu-
vaa aikaa. Ensiavun jälkeen eläin
olisi joko palautettava luontoon,
toimitettava asiantuntevaan jatko-
hoitoon tai lopetettava. Luonnon-
varaisten eläinten hoitolatoimin-
nan harjoittaminen olisi ilmoituk-
senvaraista toimintaa.

Eläimen luovutuksen yhteydes-
sä annettavia tietoja koskevaa vaa-
timusta laajennettaisiin siten, että
sairauden tai vahingoittumisen li-
säksi eläimen vastaanottajalle olisi
ilmoitettava myös muut eläimen
hyvinvoinnin kannalta oleelliset
tiedot. Myös eläinten luovutusta
rajoitettaisiin tietynlaisissa tilai-
suuksissa tai paikoissa. Laissa sää-
dettäisiin nykyiseen tapaan liikku-
van kaupan kiellosta ja kiellettäis-
iin eläinten luovuttaminen arpa-
jais- tai kilpailuvoittona. Utta oli-

si kiellon laajentaminen koskemaan myös toreilla ja markkinoilla sekä muissa kuin eläinten esittelyyn tarkoitetuissa yleisötapahtumissa harjoitettavaa selkärankaisten ja pääjalkaisten eläinten kaupaa. Myös eräiden eläinlajien myynti eläinkaupoista sekä myytävien eläinten pito näyteikkunoissa kiellettäisiin. Kiellettyä olisi myös eläimen pysyvä luovuttaminen alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta.

Eläinkilpailut, joissa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle taikka kärsimykselle, olisivat ilmoituksenvaraista toimintaa. Laissa olisi myös säännökset yleisistä periaatteista eläinkilpailussa ja -näyttelyssä, kilpailun ja näyttelyn järjestäjän pätevyydestä sekä kilpailun ja näyttelyn järjestämisestä.

Eräistä toiminnan harjoittamista koskevista luvista luovuttaisiin ja päällekkäisiä ilmoitusvelvollisuuksia karsittaisiin. Niin sanotut kotieläinpihat eivät enää tarvitsisi lupaa toiminnalleen. Ilmoitusta edellyttävässä toiminnassa ilmoitus tulisi tehdä vain siltä osin kuin sitä ei tehdä jo muun lainsäädännön perusteella.

Eläinten teurastusta koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että eläin olisi aina tainnutettava ennen verenlaskua. Muutos koskisi paitsi uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa, myös yksityiskäyttöön teurastettavaa siipikarjaa. Eläinten lopetus viihdemuotona kiellettäisiin. Lisäksi sukupuoliyhteys ihmisen ja eläimen välillä olisi kielletty.

Eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin ja lisättäisiin valvonnan tehostamiseksi. Erityisesti valvontaviranomaisen keinoja puuttua eläinten hyvinvointia koskeviin epäkohtiin lisättäisiin ja täsmennettäisiin. Teurastamoissa valvontaa voitaisiin toteuttaa teurastamon tiloihin asennettavalla kamerajärjestelmällä.

Rikoslakiin, eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin, metsästyslakiin, tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annettuun lakiin, luonnonsuojelulakiin ja eläinjalostustoiminnasta annettuun lakiin tehtäisiin ehdotetusta laista johtuvat teknisuonteiset muutokset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2021 alusta samanaikaisesti maakuntauudistuksen kanssa.

● **Hallituksen esitys (HE 157/2018 vp) eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia. Esitys on lakihankkeen kolmas vaihe, ja sillä täydennetään liikenteen palveluista annetun lain kokonaisuus vaalikaudella 2015–2019. Lisäksi esityksellä muutettaisiin ajokorttilakia, ilmailulakia, laiva-apteekista annettua lakia, laivaväen lääkärintarkastuksista annettua lakia sekä laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisjärjestelmästä annettua lakia. Hankkeella toteutetaan kahta pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kärkihanketta: Rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö -kärkihanketta sekä Sujuvoitetaan säädöksiä -kärkihanketta.

Tieliikenteen raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyyden hankkimisessa otettaisiin käyttöön pelkkien kokeiden suorittamiseen perustuva vaihtoehto nykyisten koulutusmallien rinnalle. Perustason ammattipätevyyskoe olisi kaksiosainen ja edellyttäisi teoriaa ja käytäntöä koskevien kokeiden suorittamista. Pääesikunta hyväksyisi Puolustusvoimien kuljettajakoulutuksen yhteydessä ammattipätevyyskoulutusta antavat koulutuskeskukset. Mopon ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa toimivien opettajien vaatimuksia ajokorttilaissa tarkistettaisiin.

Meriliikenteen ammattipätevyyssääntelyä muutettaisiin siten, että pelastuslaitosten, poliisin ja Tullin alukset jäisivät laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain ja liikenteen palveluista annetun lain pätevyys- ja miehitysvaatimusten soveltamisalan ulkopuolelle siltä osin kuin niillä on käytössään koulutusjärjestelmä, jonka Liikenne- ja viestintävirasto on hyväksynyt.

Esityksellä myös asetettaisiin varautumisvelvoite suuremmille luvanvaraisen maantieliikenteen harjoittajille ja yhdenmukaistettaisiin

siin muutoin varautumista koskevia säännöksiä. Taksinkuljettajan kokeesta poistettaisiin paikallistuntemusta koskeva osuus. Julkisen liikenteen liityntäpysäköintiä tarjoavalle yritykselle tai yhteisölle asetettaisiin velvollisuus tarjota liityntäpysäköintiä tasapuolisin ehdoin kaikkien liikkumis- ja yhdistämispalvelun tarjoajien asiakkaille.

Lisäksi liikenteen palveluista annettuun lakiin tehdään teknisiä muutoksia niin, että sen pykälänumerointi muuttuu juokseväksi. Samalla on muutettava yhteensä 18 laissa olevat viittaukset liikenteen palveluista annetun lain säännöksiin. Lain muodostama kokonaisuutta pyritään lisäksi selkeyttämään erityisesti tarkentamalla useiden lain säännösten otsikointia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2019 kuitenkin siten, että liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta annetun lain 27–41 ja 193 § tulisivat voimaan 1.1.2020 ja ajokorttilain voimaantulosäännöksen muutos niin pian kuin laki ajokorttilain muuttamisesta on vahvistettu.

● **Hallituksen esitys (HE 158/2018 vp) eduskunnalle työaikalaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi työaikalaki, joka korvaisi vuoden 1996 työaikalain. Esityksen tavoitteena on ajantasaistaa työaikalaki vastaamaan elinkeinorakenteen ja työn tekemisen tavoissa tapahtuneita muutoksia sekä tehdä työaikadirektiivistä ja muista kansainvälisistä reunaehdoista johtuvia tarkistuksia. Pääperiaatteiden osalta esityksessä on pidättydytty voimassa olevan työaikalain sääntelytavassa. Lisäksi ehdotetaan lähinnä teknisiä muutoksia eräisiin muihin lakeihin.

Työaikalain soveltamisalaa täsmennettäisiin erityisesti sellaisten työntekijöiden osalta, jotka työskentelevät johtavassa asemassa tai heillä on muutoin mahdollisuus päättää työajoistaan. Muutokset eivät kuitenkaan merkittävästi muuttaisi soveltamisalaa.

Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla pyritään varmistamaan joustavat työaikajärjestelyt erilaisien yritysten ja työnantajayhteisöjen tarpeisiin sekä toisaalta helpot-

tamaan työntekijöiden työn ja yksityiselämän yhteensovittamista.

Laissa säädettäisiin uudesta joustotyöaikaa koskevasta työaika-mallista ajasta ja paikasta riippumattomassa työssä. Joustotyöaikaa noudatettaessa työntekijä itse päättäisi työajastaan sekä työntekopaikastaan ja työnantaja puolestaan määrittäisi tehtävät ja niitä koskevat tavoitteet sekä kokonaisaika-aulun. Joustotyöaika olisi ennen kaikkea työnantajan ja työntekijän väliseen luottamukseen perustuva työaikajärjestely.

Esityksessä ehdotetaan säännöstä, joka mahdollistaisi lakisääteisen työaikapankin käyttöön-otosta sopimisen kaikilla työpäikoilla riippumatta siitä, onko työnantaja sitovassa työehtosopimuksessa työaikapankkia koskevia määräyksiä. Työaikapankilla tarkoitettaisiin työ- ja vapaa-ajan yhteensovitusjärjestelmää, jolla työaika, ansaittuja vapaita tai vapaa-ajaksi muutettuja rahamääräisiä etuuksia voidaan säästää ja yhdistää toisiinsa.

Liukuvaan työaikajärjestelyyn ehdotetut muutokset lisäävät työntekijöiden työaikaoustoja. Ehdotuksella lavennettaisiin lisäksi työnantajan ja työntekijän oikeutta sopia keskimääräisen työajan järjestelyistä. Jaksotyön ja säännöllisesti teetettävän yötyön käyttöalaa koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se vastaisi paremmin työmarkkinoiden tarpeita. Lakiin ehdotetaan otettavaksi työaikadirektiiviin perustuvat enimmäistyöaika ja vähimmäislepoaikoja koskevat säännökset.

Työaikalainsäädäntö olisi edelleen pakottavaa oikeutta, mutta se kuitenkin sallisi laajasti laista poikkeamisen valtakunnallisten työmarkkinaosapuolten välisillä työ- ja virkaehtosopimuksilla. Lisäksi laissa olisi säännökset järjestäytymättömän työnantajan oikeudesta soveltaa yleissitovan työehtosopimuksen laista poikkeavia määräyksiä.

Lait ovat tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2020.

● **Hallituksen esitys (HE 159/2018 vp) eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmak-**

suista annetun lain 13 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi vammaispalvelulaki. Laki sisältäisi säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Lailla sovitettaisiin yhteen laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista sekä laki kehitysvammaisten erityishuollosta, jotka samalla kumottaisiin. Laki täydentäisi sosiaalihuollon palveluja koskevana yleislakina sovellettavaa sosiaalihuoltolakia. Vammaisten henkilöiden tarvitsemaan terveydenhuoltoon ja lääkinnälliseen kuntoutukseen sovellettaisiin terveydenhuoltolakia. Lisäksi vammaiset henkilöt olisivat oikeutettuja muun sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännön mukaisiin palveluihin ja tukeen.

Lakia sovellettaisiin henkilöön, joka tarvitsee vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen toimintarajoitteen johdosta välttämättä ja toistuvasti apua tai tukea suoriutuakseen tavanomaisessa elämässä. Maakunnan olisi järjestettävä laissa tarkoitettuja erityispalveluja, jos vammaisen henkilö ei saisi muun lain nojalla riittäviä ja sopivia palveluja. Lähtökohtana erityispalvelujen järjestämiselle olisi vamman tai sairauden aiheuttamasta pitkäaikaisesta toimintarajoitteesta seuraava avun tai tuen tarve. Sen sijaan diagnoosi ei määrittäisi palvelujen saamista. Iäkkäiden henkilöiden kohdalla tulisi myös ottaa huomioon niin sanotussa vanhushuoltolainissa olevat säännökset iäkkään henkilön palvelutarpeista ja niihin vastaamisesta sekä iäkkään henkilön hoidon ja huolenpidon toteuttamista sekä palvelujen laadun varmistamista ohjaavat periaatteet.

Lain tarkoituksena olisi toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa sekä ehkäistä ja poistaa esteitä, jotka rajoittavat henkilön yhdenvertaisuuden saavuttamista, osallisuutta ja osallistumista. Lisäksi lain tavoitteena olisi tukea itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteuttamista sekä turvata yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.

Esitys sisältäisi säännökset vammaisen henkilön osallistumisen ja

osallisuuden tukemisesta palvelutarpeen arvioinnissa, palvelujen suunnittelussa sekä toteuttamisen ja toteutumisen seurannassa ja osallistumisessa järjestettävästä tuesta. Asiakasprosessia koskevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi sosiaalihuoltolakiin tehtäville muutoksilla palvelutarpeen arvioinnin aloittamisen määräajan, asiakassuunnitelman sisällön ja päätöksenteon osalta. Tavoitteena olisi arvioida vammaisen henkilön toimintakykyä ja palvelutarvetta erilaisissa toimintaympäristöissä sekä ottaa huomioon niissä tapahtuvat muutokset. Asiakassuunnitelma sisältäisi selvityksen vammaisen henkilön elämäntilanteen ja toimintaympäristön vaikutuksesta toimintakykyyn sekä sen edellyttämästä yksilöllisen tarpeen ja edun mukaisesta palvelujen kokonaisuudesta sekä palvelujen toteuttamisesta. Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelman laatiminen olisi tarvittaessa tehtävä sosiaalihuoltolain mukaisena monialaisena yhteistyönä.

Maakunnan olisi huolehdittava, että palvelut toteutettaisiin sisälöltään ja laajuudeltaan vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen ja edun mukaisina. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä vammaisen lapsen ja nuoren palvelujen toteuttamiseen. Niissä olisi otettava huomioon lapsen tai nuoren ikä ja kehitysvaihe, perhesuhteet ja muut läheiset ihmissuhteet. Palvelut olisi toteutettava siten, että ne turvaavat lapsen ja nuoren hyvinvointia ja kehitystä sekä mahdollisuutta toimia yhdenvertaisesti muiden lasten ja nuorten kanssa.

Laissa säädettäisiin keskeisistä vammaisen henkilön osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä välttämätöntä huolenpitoa turvaavista palveluista. Näitä palveluja olisivat valmennus ja tuki, henkilökohtainen apu, asumisen tuki mukaan lukien tuki esteettömään asumiseen, lyhytaikainen huolenpito ja päiväaikainen toiminta sekä liikunnan tuki. Maakunnalla olisi näihin palveluihin pääosin erityinen, määrärahoista riippumaton järjestämisvelvollisuus.

Lisäksi maakunta korvaisi määrärahojen puitteissa vammaiselle henkilölle kustannukset liikkumisessa, viestinnässä sekä päivittäisissä toimissa tai vapaa-ajan toiminnoissa tarvittavien välineiden

tai muiden teknisten ratkaisujen hankkimisesta. Maakunta voisi lisäksi määrärahojen puitteissa järjestää muita lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia palveluja.

Ehdotetun lain mukaiset erityis- palvelut ehdotetaan säilytettäväksi maksuttomina vastaavasti kuin nykyisessä lainsäädännössä. Maksuttomista palveluista säädetään sosi- aali- ja terveydenhuollon asiakas- maksuista annetussa laissa. Lisäksi muutettaisiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voi- maan 1.1.2021.

▶ VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

● Valtioneuvoston asetus kaato- paikoista annetun valtioneu- voston asetuksen muuttami- sesta (781/2018)

Asetus tuli voimaan 15.9.2018.

Kaatoaika-asetuksen metallisen elohopean väliaikaista varastointia koskeviin säännöksiin tehtiin Euroopan unionin uudistetusta elohopean ympäristö- ja terveysvaikutus- ten vähentämistä koskevasta lain- säädännöstä johtuvat muutokset.

● Valtioneuvoston asetus käräjä- oikeuksien tuomiopiireistä summaarisissa riita-asioissa (789/2018)

Asetus tulee voimaan 1.9.2019.

Käräjäoikeuksien tuomiopiirit määräytyvät maakuntajaon poh- jalta Helsingin kaupunkia ja Pyh- tään kuntaa lukuun ottamatta.

● Valtioneuvoston asetus perus- opetuslaissa tarkoitetun ope- tuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta annetun valtioneu- voston asetuksen 6 §:n muut- tamisesta sekä valtioneuvos- ton asetus perusopetusasetuk- sen 3 §:n muuttamisesta (793- 794/2018)

Asetukset tulevat voimaan 1.1.2020.

Asetusta perusopetuslaissa tarkoi- tetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tun-

tijaosta muutettiin siten, että A1- kielen opetuksen vuosiviikkotun- timäärää lisättiin 2 vuosiviikko- tunnilla. Kokonaisvuosiviikkotun- timäärä oppivelvollisten perus- opetuksessa on tällöin 224 vuosi- viikkotuntia. Perusopetusasetusta muutettiin siten, että ensimmäisel- lä ja toisella vuosiluokalla oppi- laan viikottaisen tuntimäärää lisä- tään yhdellä tunnilla työviikossa.

▶ KORKEIN OIKEUS

KKO:2018:54

Oikeudenkäyntimenettely – Todistelu – Esitutkintakerto- muksen huomioon ottaminen oikeudenkäynnissä

Todistelutarkoituksessa kuultava asianomistaja jäi kutsuttuna pois hovioikeuden pääkäsittelystä, minkä johdosta hovioikeus käytti kuulemisen sijasta näyttönä hänen esitutkinnassa antamaansa kerto- musta. Hovioikeus nojautui näyt- tönä myös lääkärintlausunnon esi- tietoihin merkittävyn asianomista- jan kertomukseen ja luki vastaajal- le syyksi törkeän ryöstön.

Korkeimman oikeuden ratkai- susta ilmenevillä perusteilla hovi- oikeus ei olisi saanut käyttää todis- teena esitutkintapöytäkirjaan eikä lääkärintlausuntoon merkittyä asianomistajan kertomusta. Asia palautettiin hovioikeuteen.

OK 17 luku 24 § 2 mom

OK 17 luku 47 § 2 mom

KKO:2018:55

Oikeudenkäyntimenettely – Tuo- mioistuinsovittelu – Sovinto – Asunto-osakeyhtiö – Yhtiöjärjes- tyksen muuttaminen

Asunto-osakeyhtiö A ja sen osak- keenomistaja B olivat hovioikeu- dessa järjestetyssä sovittelui- stunnossa päässeet sovintoon hovi- oikeudessa B:n valituksen johdosta vireillä olevassa riita-asiaansa- sekä samalla ainakin alustavasti sopineet A:n yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Sovittelija oli so- vitteluistunnon jälkeen ennen so- vinnon vahvistamista vielä sähkö- postilla käynyt asianosaisten kans- sa läpi sovinnon sisältöä. Näissä sähköposteissa B oli ilmoittanut, ettei hän hyväksy sovintotekstiä

kaikilta osin, eikä hän näin ollen peru valitustaan. Hovioikeus oli tästä huolimatta vahvistanut so- vinnon.

Korkein oikeus katsoi, että so- vittelu oli jatkunut sovitteluistun- non jälkeenkin, kun sovittelija oli sähköpostilla käynyt sovintotek- stiä asianosaisten kanssa läpi. Hovi- oikeus oli menetellyt virheellisesti, kun se oli vahvistanut sovinnon vastoin B:n pyyntöä. Lisäksi Kor- kein oikeus katsoi ratkaisustaan tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että hovioikeus ei olisi sovinnon yhteydessä saanut vahvistaa A:n yhtiöjärjestyksen muutosta koske- vaa päätöstä.

L riita-asioiden sovittelusta ja so- vinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa 8 §, 9 §

OK 20 luku 3 §

AsOYL 6 luku 1 § 2 mom

KKO:2018:56

Lunastuslaki – Lunastustoimitus – Oikeudenkäyntimenettely – Muutoksenhaku maa-oikeudessa

Maa-oikeus oli lunastustoimitusta koskeneen muutoksenhaun joh- dosta kumonnut toimitusratkai- sun ja palauttanut asian toimituk- seen kokonaisuudessaan, vaikka muutosvaatimus oli rajoitettu kos- kemaan vain lunastuskohteen vah- vistamista tietyn valituksessa yksi- löidyn alueen osalta. Oikeuden- käymiskaaren 24 luvun 3 §:n 1 mo- mentin säännös huomioon ottaen maa-oikeus oli ylittänyt tutkimis- valtansa ja asia palautettiin toimi- tukseen vain muutoksenhakemuk- sessa vaadituilta osin.

LunastusL 89 § 4 mom

KML 270 §

OK 24 luku 3 § 1 mom

▶ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallinto-asiat

KHO:2018:124

Julkinen hankinta – Kunnallis- valitus – Markkinaoikeuden toi- mivalta – Muutoksenhakukielto

Julkisista hankinnoista ja käyttö- oikeussopimuksista annetun lain 163 §:n mukaan markkinaoikeu-

den toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä hallintolainkäyttölain nojalla. Pykälän otsikkona on *Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukiello*.

Hankintalain 163 §:ssä säädettyä muutoksenhakukielloa oli pykälän sanamuodon ja sen kyseistä pykälää koskevasta yksityiskohtaisista perusteluista (HE 108/2016 vp) ilmenevän tarkoituksen perusteella tulkittava niin, ettei pykälän säätämällä ollut ollut tarkoitus muuttaa tuolloin vallinnutta, julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 102 §:ään (321/2010) perustunutta oikeustilaa, jonka mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla. Pykälän otsikko ja mainitussa hallituksen esityksessä valitusperusteiden merkityksestä hankintalain 348/2007 soveltamiskäytännöstä lausuttu ei antanut aihetta arvioida asiaa toisin.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 163 §
HE 108/2016 vp
Ks. ja vrt. KHO 2011:47.

KHO:2018:125

Ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle – Sähkömarkkinadirektiivi – Sähkönsiirto toimintaa harjoittavan verkkoyhtiön kotitalousasiakkaana oleva henkilö – Sähkönsiirtosopimuksen laskutusta koskevan ehdon lainmukaisuus – Energiaviraston päätös olla ryhtymättä toimenpiteisiin verkkoyhtiötä kohtaan – Asianosaisasema – Kuluttaja-asiakkaana olevan henkilön oikeus hakea muutosta Energiaviraston päätökseen tuomioistuimelta – Kuluttaja-asiakkaana olevan henkilön oikeus osallistua toimenpiteilyntönsä käsittelyyn Energiavirastossa

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko kuluttaja-asiakas A:lla ollut oikeus hakea muutosta kansalliselta tuomioistuimelta eli Helsingin hallinto-oikeudelta Energiaviraston päätöksestä jättää ryhtymättä toimenpiteisiin verkkoyhtiö Caruna Oy:tä kohtaan, kun otettiin huomioon, että Energiaviraston kansallisena

sääntelyviranomaisena Caruna Oy:n laskutuksen sähkömarkkinalainmukaisuudesta tekemä päätös oli liittynyt myös mainitun yhtiön ja A:n välisen sähkönsiirtosopimuksen laskutusta koskevaan ehtoon.

Korkein hallinto-oikeus päätti esittää unionin tuomioistuimelle SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa ennakkoratkaisupyyntönsään seuraavat kysymykset:

1. Onko sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 37 artiklaa tulkittava siten, että verkkoyhtiön kuluttaja-asiakkaana oleva henkilö, joka on saattanut vireille verkkoyhtiötä koskevan asian kansallisessa sääntelyviranomaisessa, katsotaan mainitun artiklan 17 kohdassa tarkoitetuksi "osapuoleksi", jota sääntelyviranomaisen päätös koskee ja joka siten olisi oikeutettu hakemaan kansallisen sääntelyviranomaisen verkkoyhtiötä koskevasta päätöksestä muutosta kansalliselta tuomioistuimelta?

2. Jos ensimmäisessä kysymyksessä tarkoitettua henkilöä ei ole pidettävä sähkömarkkinadirektiivin 2009/72/EY 37 artiklassa mainittuna "osapuolena", onko pääasian muutoksenhakijan kaltaisesa asemassa olevalla kuluttaja-asiakkaalla jollain muulla oikeudellisella perusteella unionin oikeudesta johtuva oikeus osallistua toimenpiteilyntönsä käsittelyyn sääntelyviranomaisessa tai saada asia käsitellyksi kansallisessa tuomioistuimessa, vai onko asia jätetty kansallisen oikeuden varaan?

Suomen perustuslaki (731/1999) 21 § 1 momentti
Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 2 §, 5 §, 6 § 1 momentti 13 kohta sekä 9 §
Sähkömarkkinalaki (588/2013) 57 § 2 momentti, 106 § 2 ja 4 momentti sekä 114 §
Hallintolainkäyttölaki (586/1996) 5 § 1 momentti sekä 6 § 1 momentti
Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta (661/2012)
Laki kuluttajariitalautakunnasta (8/2007)
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY sähkön sisämarkkinoita koskevista yhtei-

sistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (sähkömarkkinadirektiivi) 1 artikla, 2 artikla 10 kohta, 3 artikla ja 37 artikla 1 kohdan j ja n alakohta sekä 11, 12 ja 15–17 kohta

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (SEUT) 267 artikla
Unionin tuomioistuimen tuomiot C-426/05, Tele2 Telecommunications (EU:C:2008:103, tuomion 32 ja 48 kohta), C-282/13, T-Mobile Austria (EU:C:2015:24, tuomion 48 kohta), C 510/13, E.ON Földgáz Trade (EU:C:2015:189, tuomion 50 kohta), C-97/91, Oleificio Borelli v. komissio (EU:C:1992:491, tuomion 13 ja 14 kohta) ja C-562/12, Liivimaa Lihaveis (EU:C:2014:2229, tuomion 75 kohta)

Vrt. KHO 2000:54, KHO 2012:33, KHO 2012:34 ja KHO 2018:96 sekä KHO 9.11.2005 taltionumero 2909

KHO:2018:126

Suorahankinta – Vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskeva ilmoitus – Ilmoituksen sisältö – Valitusaika

A Oy:n Euroopan unionin virallisessa lehdessä 28.6.2016 julkaisema vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskeva ilmoitus sisälsi muun ohella A Oy:n ja B Oy:n tiedot, hankintasopimuksen kohdetta koskevan kuvauksen ja perustelut suorahankintapäätökselle. Suorahankintaa oli ilmoituksessa perusteltu teknisistä syistä johtuvalla kilpailun puuttumisella, jota oli selitetty sillä, että tehtyjen selvitysten perusteella vain D-konsortion, jonka oikeushenkilönä B Oy toimi, järjestelmät täyttivät A Oy:n järjestelmältä edellyttämät vaatimukset, jotka oli lueteltu ilmoituksessa.

Koska A Oy:n vapaaehtoinen ex ante -ilmoitus oli sisältänyt direktiivissä 89/665/ETY säädetyt tiedot, tuli asiassa arvioitavaksi, oliko C Oy tehnyt asiassa valituksensa markkinaoikeuteen säädetyssä määräajassa.

Hankintalain 87 §:n 4 momentissa säädetty 14 päivän määräaika valituksen tekemiselle lasketaan suorahankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä, mikä oli asiassa tapahtunut 28.6.2016. Valitusaika oli näin ollen päättynyt 12.7.2016. C Oy:n valitus oli saapunut

nut markkinaoikeuteen vasta 18.10.2016 eli hankintalain 87 §:n 4 momentissa säädetyn määräajan päättymisen jälkeen.

Valituksen tekeminen määräjassa on ehdoton tuomioistuimen viran puolesta tutkittava prosessinedellytys. Määräjän laiminlyöminen johtaa valituksen tutkimatta jättämiseen asiaa aineellisesti arvioimatta. Korkein hallinto-oikeus totesi, että seuraamuksen määräämisessä oli kysymys asian aineellisesta arvioinnista, joka ei tullut kysymykseen, mikäli valitus oli tehty myöhässä. C Oy:n valitus oli edellä todetulla tavalla tehty myöhässä. Asiassa C-19/13, Fastweb (EU:C:2014:2194), annetussa tuomiossa pätemättömyysseuraamuksen käyttöedellytyksistä ex ante -ilmoituksen yhteydessä lausutulla ei siksi ollut esillä olevassa asiassa merkitystä. Unionin tuomioistuin ei ole mainitussa tuomiossaan todennut, että tuomiossa tarkoitetun tuomioistuinvalvonnan vuoksi direktiivissä tai kansallisesti säädettyä muutoksenhakumenettelyä tai siinä sovellettavaa määräaikaa ei noudatettaisi.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että markkinaoikeuden ei olisi tullut tutkia C Oy:n valitusta. Markkinaoikeuden päätös kumottiin ja poistettiin pääasian osalta ja yhtiön markkinaoikeudelle tekemä valitus jätettiin tutkimatta.

Laki julkisista hankinnoista (348/2007) 35 § (321/2010) 3 momentti, 79 § (321/2010) ja 87 § (321/2010) 4 momentti

Valtioneuvoston asetus julkisista hankinnoista (614/2007) 7 § 1 momentti

Neuvoston direktiivi 89/665/ETY julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna oikeussuojadirektiivillä, 2 d artikla 4 kohta ja 3 a artikla

Neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY (oikeussuojadirektiivi)

KHO:2018:128

Julkinen hankinta – Tarjouspyyntö – Hankinnan laajuudesta ilmoittaminen – Avoimuusperiaate

Markkinaoikeus oli päätöksessään katsonut Valtiokonttorin menetelleen hankinnassaan julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti esittäessään tarjouspyynnössä hankinnan laajuuden puutteellisesti. Markkinaoikeuden päätöksen perustelujen mukaan hankintailmoituksessa ja tarjouspyyntöasiakirjoissa ei ollut avoimuusperiaatteen edellyttämällä tavalla annettu riittäviä tietoja hankinnan laajuudesta ja siihen mahdollisesti liittyvistä käyttäjäorganisaatioista. Markkinaoikeuden mukaan arvioitavana oleva tilanne oli ollut pitkälti vastaava kuin korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisussa KHO 2016:182.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että toisin kuin korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisussa KHO 2016:182 asiassa ei ollut kysymys puitejärjestelystä eikä Valtiokonttori ollut tehnyt hankintaa yhteishankintayksikkönä.

Hankinnassa oli ainoastaan yksi hankintayksikkö, jolle oli hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista annettu laissa säädetty velvollisuus tuottaa ja kehittää kysymyksessä olevaa tukipalvelua. Tässä laissa, joka oli mainittu myös tarjouspyynnössä, oli säädetty, mitkä julkisen hallinnon viranomaiset ovat lähtökohteisesti velvollisia käyttämään tukipalvelua ja millä tahoilla on siihen eräissä tilanteissa oikeus.

Valtiokonttorin tuottaman tukipalvelun käyttäjäorganisaatiot voivat sijaita eri puolilla Suomea. Tarjouspyyntöasiakirjoista ilmenevän ja hankittavan palvelun luonteen perusteella ei kuitenkaan voitu todeta, että tukipalvelussa käyttäjäorganisaation sijainnilla olisi tarjousten laatimisen kannalta ratkaisevaa merkitystä toisin kuin edellä mainitun vuosikirjaratkaisun tapauksen olosuhteissa.

Edellä lausutun huomioon ottaen korkein hallinto-oikeus katsoi toisin kuin markkinaoikeus, että esillä oleva asia poikkesi hankinta-oikeudellisesti merkityksellisten seikkojen osalta vuosikirjaratkai-

sulla KHO 2016:182 ratkaistusta asiasta.

Kun otettiin huomioon toteutetun hankinnan luonne ja ne tiedot, jotka hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä oli hankinnasta ilmoitettu, korkein hallinto-oikeus katsoi, että tarjoajat olivat niiden perusteella saaneet avoimuusperiaatteen edellyttämällä tavalla riittävät tiedot yhteismitallisten ja keskenään vertailukelpoisten tarjousten antamiseksi, vaikka tarjouspyynnössä ei ollutkaan pystytty yksilöimään muita mahdollisia käyttäjäorganisaatioita kuin aieman palvelun maksamisominaisuuden käyttäjät. Tarjouspyyntöä ei ollut esillä olevan asian olosuhteissa pidettävä määrittelyltään niin yleisluonteisena, että se olisi vaarantanut tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun.

Korkein hallinto-oikeus katsoi toisin kuin markkinaoikeus, ettei Valtiokonttori ollut menetellyt hankinnan laajuuden ilmoittamisessa hankintasäännösten vastaisesti.

Laki julkisista hankinnoista (348/2007) 2 § 1 momentti ja 40 § Vrt. KHO 2016:182.

KHO:2018:130

Ulkomaalaisasia – Kansainvälinen suojelu – Sur place-tilanne – Uusi turvapaikkapuhuttelu – Uskonvakaumuksen tutkiminen – Suullinen käsittely

Korkein hallinto-oikeus oli kumonnut ja palauttanut Maahanmuuttovirastolle Irakin kansalaisen A:n kansainvälistä suojelua, oleskelulupaa ja käännyttämistä koskevan asian, kun A valituslupahakemuksessaan ja valituksessaan oli esittänyt kääntyneensä kristinuskoon ja olevansa tämän vuoksi vainon vaarassa kotimaassaan.

Maahanmuuttovirasto oli järjestänyt A:lle uuden turvapaikkapuhuttelun. Uudessa turvapaikkapuhuttelussa A oli kertonut muun ohella, että hänellä ei ollut aikomusta tai tarkoitusta kääntyä kristinuskoon. Maahanmuuttovirasto hylkäsi A:n hakemuksen ja päätti käännättää hänet Irakiin. Valituksessaan hallinto-oikeudelle A vaati, että asiassa toimitetaan suullinen käsittely. Hallinto-oikeus hylkäsi suullista käsittelyä koskevan vaatimuksen sekä valituksen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kun on kysymys turvapaikanhakijan kristinuskoon kääntymisen aitoudesta ja henkilökohtaisen uskottavuuden arvioinnista tältä osin, voitiin vahvana lähtökohtana pitää, että asiassa oli hallinto-oikeudessa toimitettava suullinen käsittely, mikäli asianosainen sitä oli pyytänyt.

Suullisen käsittelyn toimittaminen voi kuitenkin olla ilmeisen tarpeetonta tilanteessa, jossa valittaja sinänsä vetosi kansainvälisen suojelun perusteenaan kristinuskoon kääntymiseen, mutta keskeinen selvittävä seikka ei liittynyt vakaumuksen aitouteen omantunnonkysymyksenä tai elämäntapana. Näin voi olla esimerkiksi, jos valittajan kääntymistä oli pidettävä selvitettyinä, mutta kirjallisista lähteistä selvittävissä olevan, asian kannalta merkityksellisen maatiedon perusteella kääntymisen ei voitu arvioida henkilön olosuhteet huomioon ottaen aiheuttavan hänelle kotimaahansa palatessaan vainon tai vakavan haitan vaaraa.

Korkein hallinto-oikeus totesi lisäksi, että hallinto-oikeus voi asian yksilöllisiä olosuhteita kokonaisuutena huomioon ottaen poikkeuksellisesti arvioida, että suullisen käsittelyn toimittaminen oli hallintolainkäyttölain 38 §:ssä tarkoitetulla tavalla ilmeisen tarpeetonta myös silloin, kun asian arviointi liittyi valittajan kristinuskoon kääntymisen aitouteen. Suullisen käsittelyn ilmeisestä tarpeettomuudesta oli siinä tapauksessa kuitenkin voitava vakuuttua asiassa saadun kirjallisen selvityksen perusteella.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hallinto-oikeus oli voinut perustaa päätöksensä A:n uudessa turvapaikkapuhuttelussa kertomaan ja kirjalliseen selvitykseen sekä katsoa, että kun A oli turvapaikkapuhuttelussa ilmoittanut, ettei hänellä ollut aikomusta tai tarkoitusta kääntyä kristinuskoon, hänen suullista kuulemistaan kristinuskoon kääntymisestä ja uskonvakaumuksesta oli pidettävä ilmeisen tarpeettomana.

Hallintolainkäyttölaki 33 §:n 1 momentti, 37 §:n 1 momentti ja 38 §:n 1 momentti

KHO:2018:132

Kilpailuasias – Toimenpidepyyntö epäilyllä määräävän markkina-

aseman väärinkäytöstä – Asian poistaminen Kilpailu- ja kuluttajaviraston käsittelystä – Markkinaoikeuden päätös hylätä toimenpidepyynnön tekijän valitus pääosin – Viraston valitus-oikeus markkinaoikeuden päätöksestä

Kilpailu- ja kuluttajavirasto oli päätöksellään 25.6.2014 poistanut käsittelystä yhtiö A:n 30.5.2007 tekemällä toimenpidepyynnöllä virastossa vireille tulleen asian, jossa oli kysymys yhtiö B:n epäilyllä määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä osoitteettoman suoramainonnan jakelun hinnoittelussa ja tarjontaehdoissa.

Markkinaoikeus jätti yhtiö A:n edellä mainitusta päätöksestä tekemän valituksen tutkimatta siltä osin kuin kysymys oli yrityskauppaehdon väitetystä rikkomisesta ja hylkäsi muilta osin yhtiön valituksen. Sekä Kilpailu- ja kuluttajavirasto että yhtiö A valittivat markkinaoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto vaati valituksessaan, että korkein hallinto-oikeus jättää yhtiö A:n valituksen tutkimatta myös siltä osin kuin markkinaoikeus oli tutkinut yhtiön valituksesta asian ja hylännyt valituksen. Virasto esitti valituksessaan perusteena vaatimukselleen, että markkinaoikeus oli soveltanut asiassa väärin lakia katsoessaan, että virasto oli jättänyt asian tutkimatta kilpailulain 32 §:n nojalla, vaikka asiassa oli suoritettu kilpailulain 31 §:ssä tarkoitetut selvittämistoimet. Yhtiö A:lla ei viraston valituksen mukaan ollut hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentti huomioon ottaen asiassa valitusoikeutta.

Asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa viran puolesta ratkaistava, oliko Kilpailu- ja kuluttajavirastolla, jonka päätöstä markkinaoikeus ei ollut muuttanut, asiassa valitusoikeutta.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston valitusoikeutta oli arvioitava korkeimmassa hallinto-oikeudessa hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin perusteella. Viraston valitus kohdistui, siltä osin kuin virasto katsoi markkinaoikeuden soveltaneen lakia väärin, markkinaoikeuden päätöksen perusteluihin. Päätöksen perusteluihin ei voitu erikseen hakea muutosta. Siltä osin kuin virasto katsoi valituksessaan,

että yhtiö A:lla ei ollut valitusoikeutta viraston päätöksestä, asiassa ei ollut kysymys sellaisesta julkisen edun valvonnasta, jonka vuoksi virastolla olisi asiassa valitusoikeus. Kilpailu- ja kuluttajaviraston valitus oli siten jätettävä korkeimmassa hallinto-oikeudessa tutkimatta.

Korkein hallinto-oikeus tutki yhtiö A:n valituksen ja hylkäsi sen muuttamatta markkinaoikeuden päätöksen lopputulosta. Korkein hallinto-oikeus otti päätöksessään huomioon markkinaoikeuden soveltamien säännösten lisäksi kilpailulain 31 §:n.

Kilpailulaki 31 §, 32 § sekä 44 § 1 ja 2 momentti
Hallintolainkäyttölaki 6 § 1 ja 2 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2018:121

Vesitalousasia – Tekopohjavesilaitos – Luonnonsuojelulaki – Natura 2000 -verkosto – SAC-alue – Luontotyppi – Heikentämiskielto – Luontodirektiivi – Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Aluehallintovirasto oli hylännyt yhtiön hakemuksen tekopohjavesilaitoksen rakentamiseksi Kangasalan ja Pälkäneen kunnissa katsoen, että hankkeen toteuttaminen heikentäisi merkittävästi Keisarinarju-Vehoniemenharjun ja Keiniänrannan Natura 2000 -alueiden suojelun perusteena olevia luonnon-arvoja. Hallinto-oikeus oli yhtiön valituksen johdosta kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi katsoen, että hanke on muun muassa lupamääräyksiin rajoitettuna toteutettavissa siten, että Natura 2000 -alueita koskevaa niin sanottua heikentämiskieltoa ei rikota.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ensisijaisesti kysymys yhtiön lupahakemuksessa tarkoitettun tekopohjavesihankkeen edellä mainittuihin kahteen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvista vaikutuksista. Näiden vaikutusten arviointia ja arvioinnin tulosten huomioon ottamista oli tarkasteltava erityisesti unionin tuomioistuimen luontodirektiivin 6 artiklan 3 koh-

taa koskevan oikeuskäytännön valossa.

Lupahakemuksen mukaan tekopohjavesilaitoksen toiminta jatkautui kolmeen erilliseen tuotantoalueeseen. Tuotantoalueiden 1 ja 2 rakenteet sijoittuivat osin Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura-alueelle ja hankkeen vaikutukset kohdistuivat niiden osalta kyseiseen Natura-alueeseen. Tuotantoalueen 3 rakenteet sijoittuivat Keiniänrannan Natura-alueen läheisyyteen ja hankkeen vaikutukset kohdistuivat sen osalta tähän Natura-alueeseen. Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentissa ja 66 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin oli arvioitava erikseen kummankin Natura-alueen osalta ottaen huomioon suojeltavan alueen ekologiset ominaispiirteet ja luonnonosuhteet. Huomioon oli otettava muun ohella, kuinka merkittävinä vaikutuksia Natura-alueiden suojelun kohteena oleviin luontotyyppisiin voitiin pitää suhteessa luontotyyppien kokonaispinta-alaan ja edustavuuteen sekä kuinka herkkiä kyseiset luontotyypit olivat pohjaveden määrässä ja laadussa tapahtuville muutoksille.

Hallinto-oikeuden päätös kumottiin siltä osin kuin se oli koskenut suunnitellun tekopohjavesilaitoksen tuotantoaluetta 3, jonka osalta hankkeen vaikutukset kohdistuivat Keiniänrannan Natura-alueeseen. Aluehallintoviraston hakemuksen hylkäävä päätös saatettiin tältä osin voimaan. Esitetyn selvityksen perusteella oli olemassa vaara, että tekopohjavesihanke merkittävästi heikentäisi suojelun perusteena olevia luonnonarvoja Keiniänrannan Natura-alueella. Luonnonsuojelulain 66 §:n 1 momentin mukainen heikentämiskielto oli esteenä vesitalousluvan myöntämiselle tuotantoalueen 3 osalta. Valitukset sitä vastoin hylättiin tuotantoalueita 1 ja 2 koskien eli Keisarinharju-Vehoniemenharjun Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten perusteella tehtyinä.

Vesilaki (264/1961) 1 luku 23 c §
Luonnonsuojelulaki 65 § ja 66 §
1 momentti
Luontodirektiivi (92/43/ETY) 6 artikla 3 kohta

Verotusasiat

KHO:2018:120

Elinkeinotulon verotus – Ulkomainen välyhteisö – Tappion-tasaus – Osuus ulkomaisen välyhteisön tappiosta – Omistajanvaihdos – Käyttölupa – Hakemuksen tutkiminen

A SPF:lle oli vuonna 2008 kertynyt tappiota. A SPF:n koko osakekanta oli vuonna 2010 myyty B Ab:lle. A SPF:llä ei ole ollut Suomessa kiinteää toimipaikkaa, eikä yhtiötä ole verotettu Suomessa. A SPF oli B Ab:n tuloverotuksia Suomessa toimitettaessa katsottu ulkomaisten välyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetussa laissa tarkoitettuihin välyhtiöksi.

A SPF oli vuonna 2016 pyytänyt tuloverolain 122 §:ssä tarkoitettua lupahakemuksessaan lupaa saada vähentää elinkeinotoiminnan tuloistaan verovuodelta 2008 vahvistetun tappionsa vuonna 2010 tapahtuneesta omistajanvaihdoksesta huolimatta. Verohallinto ei ollut tutkinut yhtiön hakemusta.

A SPF:n elinkeinotoiminnan tulot oli Suomessa toimitetuissa tuloverotuksissa otettu lukuun sen suomalaisen emoyhtiön verotuksessa. Tämän vuoksi asiassa oli kysymys siitä, voitiinko ulkomaiseksi välyhteisöksi katsotulle yhtiölle myöntää tuloverolain 122 §:n 3 momentissa tarkoitettu lupa, jota ulkomaisen välyhteisön tappio olisi voitu välyhteisössä tapahtuneesta omistajanvaihdoksesta huolimatta ottaa lukuun välyhteisön suomalaisen osakkaan tuloverotuksessa, kun laskettiin osakkaan verotettaviin tuloihin luettava välyhteisötulon määrää.

Ulkomaisten välyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain 5 §:n nojalla B Ab:n omistusosuutta vastaava osuus A SPF:n hakemuksessa tarkoitettua tappiosta otetaan lukuun B Ab:n verotuksessa tämän veronalaisiin tuloihin luettava välyhteisötulon määrää vähentävänä tekijänä. Osuus välyhteisön tappioon on siten B Ab:n välyhteisötulon määrään vaikuttava tappio-osuus -nimitys vähennys. Kyse ei näin ollen ole tuloverolain tappiontasaus-ta koskevasta V osassa tarkoitettua elinkeinotoiminnan tulolähteen vahvistetusta tappiosta, joka kertyy, kun verovelvollisen elinkei-

notoiminnan tulolähteen kaikkien vähennyskelpoisten menojen ja menetysten yhteenlaskettu määrä ylittää elinkeinotoiminnan tulolähteen tulojen yhteenlasketun määrän. Tämän vuoksi tappio-osuuden vähentämiseen ei voitu myöntää tuloverolain 122 §:n 3 momentissa tarkoitettua lupaa. Verohallinto oli siten voinut jättää A SPF:n lupahakemuksen tutkimatta.

Tuloverolaki 117 §, 119 § 2 momentti ja 122 § 1 momentti (945/1998) sekä 3 momentti (504/2010) Laki ulkomaisten välyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 2 § 1 momentti, 4 § 1 sekä 3 momentti (680/2008) ja 5 § (680/2008)

KHO:2018:122

Lahjaverotus – Ennakkoratkaisu – Sukupolvenvaihdoshuojennus – Hallintoneuvoston jäsenyys – Muuttunut oikeustila – Uusi ennakkoratkaisu – Luottamusuoja

Verohallinto oli 1.12.2011 antanut A:n hakemuksesta ennakkoratkaisun, jossa oli muun ohella lausuttu, että mikäli A lahjoittaa B:lle ja kahdelle muulle lapselleen kullekin 489 kappaletta X Oy:n osakkeita, luovutuksen yhteydessä voidaan soveltaa perintö- ja lahjaverolain 55 §:n sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevia säännöksiä. Ennakkoratkaisun perusteluissa oli yritystoiminnan jatkamisen ja B:n osalta viitattu B:n toimintaan hallintoneuvoston jäseninä. X Oy:öön oli perustettu hallintoneuvosto, jonka puheenjohtajana B oli toiminut. B:tä koskeva lahjaverotus oli 10.10.2012 toimitettu ennakkoratkaisun mukaisesti.

Verohallinto oli 6.2.2017 antanut A:lle uuden X Oy:n osakkeiden lahjoitusta koskevan ennakkoratkaisun, jossa oli viitattu korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisuun KHO 2016:173 ja todettu B:lle annettavan lahjan osalta, ettei perintö- ja lahjaverolain 55 §:n sukupolvenvaihdoshuojennusta koskevia säännöksiä voida soveltaa. Hallinto-oikeus oli hallintolain 6 §:n luottamusperiaatteeseen viitaten katsonut, että B:n tuli oikeutetusti voida odottaa, että asia ratkaistaan samalla tavoin kuin aiemmassa ennakkoratkaisussa oli lau-

suttu vuosikirjaratkaisusta KHO 2016:173 huolimatta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että viranomaisnainen voi muuttaa vaikiintuneeksikin muodostunutta käytäntöään sikäli kuin siihen on olemassa perusteltu syy, kuten tuomioistuinkäytännössä annetut aikaisemmasta käytännöstä poikkeavat ratkaisut, vaikka hallintolain 6 §:n nojalla viranomaisen ratkaisutoiminnan tulisikin olla johdonmukaista. Koska Verohallinnolla oli siten ollut perusteltu syy muuttaa perintö- ja lahjaverolain 55 §:n tulkintaa B:n osalta uudessa ennakkoratkaisussa, korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen B:n osalta ja saattoi Verohallinnon ennakkoratkaisun tältä osin voimaan. Äänestys 6–1 (perusteluista).

Hallintolaki 6 §

KHO:2018:123

Arvonlisävero – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Vesialukset, joiden rungon suurin pituus on alle 10 metriä – Pelastusluokset – Suomelle liittymis-sopimuksessa myönnetty poikkeus – Arvonlisäverolain direktiivin mukaisuus – Arvonlisäverodirektiivin soveltaminen

A Oy myi pelastusyhdistysten keskusjärjestölle pelastus- ja avustusaluksia käytettäväksi meri- ja sisävesipelastustoiminnassa. Asiassa oli kysymys siitä, oliko A Oy:n suoritettava arvonlisäveroa mainittujen alusten myynnistä, vaikka alusten rungon suurin pituus oli alle 10 metriä.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen yhteydessä myönnetyn poikkeuksen mukaan Suomi saa jatkaa muun muassa vesialusten myynnin vapauttamista arvonlisäverosta. Vapauttamista voidaan soveltaa aluksiin, jotka ovat vähintään 10 metriä pitkiä [ja joita ei ole rakenteeltaan tarkoitettu huvineiksi tai urheilutarkoituksiin]. Poikkeus on pantu täytäntöön arvonlisäverolain 58 §:n 1 momentin säännöksellä.

Mainitun poikkeusoikeuden oli katsottava laajentavan vesialusten myynnin verosta vapauttamista arvonlisäverodirektiivissä säädetystä siten, että verosta vapauttaminen koskee myös sisävesialueil-

la käytettäviä aluksia. Sen sijaan Suomen ei ollut katsottava hake-neen oikeutta rajoittaa merialusten verosta vapauttamista direktiivissä säädetystä. Koska arvonlisäverodirektiivin 148 artiklan c alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava verosta muun muassa meripelastus- ja avustusalusten luovutukset ilman alusten pituuteen liittyviä rajoituksia, A Oy:n ei ollut suoritettava arvonlisäveroa mainittujen alusten myynnistä meripelastuskäyttöön. Sen sijaan aluksen pituutta koskevan edellytyksen katsottiin koskevan sisävesillä käytettäväksi tarkoitettuja aluksia, minkä vuoksi A Oy:n oli suoritettava arvonlisäveroa alle 10 metriä pitkien pelastus- ja avustusalusten myynnistä sisävesillä käytettäväksi.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu ajalle 21.4.2017–31.12.2018.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta ja 58 § 1 momentti
Neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta a alakohta, 148 artikla a ja c alakohta, 150 artikla sekä 395 artikla 1 kohta ensimmäinen ja toinen alakohta
Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen XV liitteen IX luvun 2 kohdan k alakohta

KHO:2018:127

Autovero – Vastuu autoverosta – Ulkomainen leasingauto – Käyttöönotto Suomessa – Yritystoiminta – Työntekijä – Kuljettaja

E Leasing AS ja B Oü olivat tehneet Virossa rekisteröidystä pakettiautosta leasingopimuksen, jonka nojalla B Oü:llä oli oikeus käyttää ajoneuvoa myös Suomessa. Ajoneuvon käyttäjäksi oli tällöin nimetty B Oü:n hallituksen jäsen D, joka oli myös suomalaisen C Oy:n omistaja. Ajoneuvo oli havaittu Suomessa liikenteessä C Oy:n työmaalla. Ajoneuvossa oli ollut C Oy:n mainostarrat. Ajoneuvon kuljettajana oli toiminut C Oy:n työntekijä A. Tulli oli määrännyt pakettiautosta autoveron veronkorotuksineen ja viivästysseuraamuksineen A:lle.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että esillä olleissa olosuhteissa A:ta ei voitu katsoa ajoneuvon käyt-

töönottajaksi. Koska A ei myöskään ollut ajoneuvon omistaja, korkein hallinto-oikeus kumosi autoveron maksuunpanopäätöksen ja poisti A:lle määrätyn autoveron veronkorotuksineen ja viivästysseuraamuksineen.

Autoverolaki 1 § 1 momentti (5/2009), 2 § 1 momentti sekä 4 § 1 momentti (5/2009) ja 5 momentti (5/2009)

KHO:2018:129

Lahjaverotus – Käypä arvo – Osakkeen todennäköinen luovutushinta – Lunastuslauseke

A oli vuonna 2012 lahjoittanut tyttärelleen B:lle X-konsernin emoyhtiön osakkeita. Yhtiöjärjestykseen sisältyvän lunastuslausekkeen mukaan osakkeenomistajilla oli ensisijainen ja yhtiöllä toissijainen oikeus lunastaa ulkopuoliselle uudelle omistajalle siirtyvä osake. Lunastusoikeus ei koskenut luovutusta omille tai muiden osakkeenomistajien jälkeläisille suoraan alenevassa polvessa. Lunastushinta oli osakkeen luovuttajan ja saajan sopima hinta mutta korkeintaan osakkeen matemaattinen arvo.

Toimitetussa lahjaverotuksessa kunkin lahjoitetun osakkeen käyväksi arvoksi katsottiin konsernitilinpäätöksen perustuva substanssiarvo 843,24 euroa. Osakkeen lunastuslausekkeessa tarkoitettu matemaattinen arvo oli 377,21 euroa.

Osakkeilla ei ollut tehty sellaisia vertailukauppoja, joissa osakkeista olisi maksettu yhtiöjärjestyksen mukaisen lunastushinnan ylittävä hinta. Korkein hallinto-oikeus katsoi asiassa selvitetyn, että lunastuslausekkeen avulla oli muodostettu tehokas ja toimiva lunastusuhka osakekaupan estämiseksi. Lahjansaajan ja hänen lähipiirinsä osakeomistuksen määrä oli niin vähäinen, ettei heillä ollut yhtiössä sellaista vaikutusvaltaa, johon tukeutuen lunastuslauseke olisi ollut poistettavissa yhtiöjärjestyksestä tai sen luoma lunastusuhka torjuttavissa yksittäisessä myyntitilanteessa. Korkein hallinto-oikeus arvioi, että kunkin osakkeen todennäköiseksi luovutushinnaksi ja samalla lahjaverotuksen perusteeksi oli katsottava osakkeen matemaattinen arvo.

Perintö- ja lahjaverolaki 9 § 1 momentti ja 21 §

KHO:2018:131

Henkilökohtaisen tulon verotus – Henkilökuntaetu – Merkkipäivälahja – Eläkkeelle lähtö – Veronalaisen edun määrä – Rannekello

B Oy:ssä toimitetussa verotarkastuksessa oli todettu, että yhtiön sisäisen ohjeen mukaan eläkkeelle jäännin kohdalla yhtiö oli muistanut 60 vuotta täyttäneitä B-mitalin saaneita henkilöitä joko taulutelevisiolla, kannettavalla tietokoneella tai polkupyörällä. Muut eläkkeelle jääneet olivat ohjeen mukaan saaneet kristallivaasin. B Oy:n hallituksen puheenjohtaja A oli jäänyt eläkkeelle vuonna 2011. A oli tällöin saanut B Oy:ltä merkkipäivälahjana 12 920 euron arvoisen Rolex-merkkisen rannekellon pitkäaikaisesta hallitustyöskentelystään. A:n verovuoden 2011 verotusta oli oikaistu hänen vahingokseen, ja hänen veronalaisiin tuloihinsa oli luettu lahjana saadun rannekellon arvo kokonaisuudessaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A:n saama rannekello ollut tavanomainen ja kohtuullinen merkkipäivälahja. Yhtiön eläkkeelle lähdon vuoksi antamissa lahjoissa oli kuitenkin kyse yhtiön koko henkilökunnan saatavilla olleesta edusta. Asiassa ei ollut väitetty, etteivät muun henkilökunnan saamat lahjat olleet tavanomaisia ja kohtuullisia. Tämän vuoksi A:n veronalaisiksi tuloksia ei ollut tullut lukea sitä osaa hänen saamansa lahjan arvosta, joka vastasi sen lahjan arvoa, jonka hän olisi saanut, jos B Oy olisi antanut hänelle lahjan, joka olisi vastannut yhtiön muille eläkkeelle lähteneille työntekijöille antamia tavanomaisia ja kohtuullisia lahjoja. Korkein hallinto-oikeus ei ottanut välittömästi tutkittavakseen sitä, mikä olisi ollut A:n eläkkeelle lähtemisen vuoksi saaman kohtuullisen ja tavanomaisen lahjan arvo, vaan kumosi hallinto-oikeuden ja oikaisulautakunnan päätökset sekä verovelvollisen vahingoksi toimitetun veronoikeyden ja palautti asian Verohallinnolle uudelleen käsiteltäväksi.

Verovuosi 2011. Äänestys 3–2.

Tuloverolaki 29 § 1 momentti ja 69 § 1 momentti 3 kohta
Ennakkoperintälaki 13 § 3 momentti

Laki verotusmenettelystä 56 §:n 1 momentti (520/2010)

➔ KKO:N VALITUSLUVAT

KKO VL:2018-62

Lunastuslaki – Lunastuskorvaus

Diaarinumero: M2018/27

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Varsinais-Suomen käräjäoikeus, maaoikeus 9.3.2018 M17/33069 Lunastustoimitus 2016-521543

Kysymys lunastuslain mukaisesta täydestä korvauksesta ja korvauksen arviointimenetelmästä.

KKO VL:2018-63

Huumausainerikos – Törkeä huumausainerikos

Diaarinumero: R2018/283

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 21.2.2018 R17/891

A oli tilannut internetin kautta itselleen postitse toimitettavaksi 1 gramman fentanyyliä. Hänelle oli lähetetty 0,9 grammaa 86,8-painoprosenttista fentanyyliä. Alemmat oikeudet katsoivat, että kysymys oli erittäin vaarallisesta huumausaineesta ja että esitetyn selvityksen perusteella aineesta saatavissa olevien noin 2 600 käyttöannoksen perusteella kysymys oli myös suuresta määrästä huumausainetta. Kysymys siitä, oliko tekoa kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä.

KKO VL:2018-64

Yksityishenkilön velkajärjestely – Maksuohjelma

Diaarinumero: S2018/299

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 20.3.2018 S17/742

Velallinen oli myynyt asuntonsa velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen, mutta ennen maksuohjelman vahvistamista.

Hovioikeus palautti asian käräjäoikeuteen velallisen tavallisten

velkojen vähimmäiskertymän määrittämiseksi velkajärjestelylain 32 §:n mukaisesti ja tarvittaessa maksuohjelman muuttamiseksi. Kysymys hovioikeuden ratkaisun oikeellisuudesta.

KKO VL:2018-65

Yksityishenkilön velkajärjestely – Maksuohjelma

Diaarinumero: S2018/300

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 20.3.2018 S17/743

Velallinen oli myynyt asuntonsa velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen, mutta ennen maksuohjelman vahvistamista.

Hovioikeus palautti asian käräjäoikeuteen velallisen tavallisten velkojen vähimmäiskertymän määrittämiseksi velkajärjestelylain 32 §:n mukaisesti ja tarvittaessa maksuohjelman muuttamiseksi. Kysymys hovioikeuden ratkaisun oikeellisuudesta.

KKO VL:2018-66

Virkavelvollisuuden rikkominen – Tuottamuksellinen virkavelvollisuuden rikkominen – Poliisi – Vapaudenriisto – Tuottamuksellinen vapaudenriisto – Pahoinpity – Vammantuottamus

Diaarinumero: R2018/120

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Itä-Suomen hovioikeus 14.12.2017 R17/212

Hovioikeuden tuomion mukaan poliisimiehet A ja B olivat ottaneet kiinni ja vieneet poliisivankilaan päihtyneen miehen, joka ravintoloiden sulkeutumisaikaan oli kävellyt kohti poliisiautoa ja näyttänyt keskisormeaan. Poliisivankilassa A ja B olivat kaataneet miehen maahan, kun tämä oli kohottanut kätensä turvallisuustarkastusta tehtäessä. Miehen lonkkanivel oli mennyt sijoiltaan maahanviennin yhteydessä, eikä hän enää ollut kyennyt varaamaan toisella jalallaan. Hänet oli toimitettu lääkäriin seuraavana päivänä.

Kysymys siitä, oliko poliisimiehillä ollut lailliset perusteet kiinniottamiseen ja voimakeinojen käyttämiseen ja olivatko he menettelyllään syyllistyneet virkavelvol-

lisuuden rikkomiseen, vapaudenriistoon ja pahoinpitelyyn.

KKO VL:2018-67

Kilpailu – Kielletty kilpailunrajoitus – Vahingonkorvaus – Korvattava vahinko – Oikeudenkäyntikulut – Arvonlisävero

Diaarinumero: S2016/960

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 20.10.2016 S14/1377

X Oy oli osallistunut asfalttialan kartelliin ja tehnyt kunnan kanssa ylihintaisia urakkasopimuksia. Kunta oli vaatiessaan X Oy:ltä vahingonkorvausta perustanut vaatimuksensa määrän maksamiinsa arvonlisäverollisiin urakkahintoihin. Lisäksi kunta oli vaatinut, että X Oy veloitetaan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut arvonlisäveroineen.

Kysymys siitä, oliko kunnalle aiheutunut korvattavaa vahinkoa ja korvattavia oikeudenkäyntikuluja niiltä osin kuin sen vaatimukset perustuivat sen maksamiin urakkahintoihin ja oikeudenkäyntikuluihin sisältyneeseen arvonlisäveroon.

KKO VL:2018-70

Konkurssi – Velkojainkokouksen päätöksen moite

Diaarinumero: S2018/169

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 17.1.2018 S16/1154

Konkurssipesä oli myynyt kolme määrääalaa panttivelkojalle panttuista kiinteistöistä. Velkojainkokous päätti, että tilitys suoritetaan määräälojen myynnin osalta vasta, kun pantatut kiinteistöt on kokonaisuudessaan myyty. Hovi-oikeus kumosi panttivelkojan vaatimuksesta velkojainkokouksen päätöksen lainvastaisena ja muutti sitä asettamalla pesänhoitajalle velvollisuuden suorittaa tilitykset määräälojen kaupoista viipymättä.

Kysymys konkurssipesän velvollisuudesta tilittää määräälojen myynnistä saadut varat panttivelkojalle.

KKO VL:2018-71

Jatkokäsittelylupa – Oikeusavun jatkaminen

Diaarinumero: R2018/638

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 17.8.2018 R18/1940

Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisestä oikeusavun jatkamista koskevassa asiassa.

KKO VL:2018-72

Vahingonkorvaus – Tasapuolinen kohtelu

Diaarinumero: S2018/393

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 11.5.2018 S17/451

A oli ollut palomiehen virassa kaupungin pelastuslaitoksen palveluksessa ja työskennellyt osan työajastaan perustason ensihoitotehtävissä. Kaupunki oli maksanut A:lle alempaa tehtäväkohtaista palkkaa kuin perustason ensihoitajille. Kysymys siitä, oliko kaupunki rikkonut tasapuolisen kohtelun vaatimusta.

KKO VL:2018-73

Työsopimus – Sairausajan palkka – Lakko

Diaarinumero: S2017/72

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 24.11.2016 S16/419

Lakko oli alkanut ennen työntekijän sairausloman alkamista. Sairausloma oli kuitenkin alkanut ennen työntekijän ensimmäistä lako-nalaista työvuoroa. Kysymys työntekijän oikeudesta sairausajan palkkaan.

KKO VL:2018-76

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa

Diaarinumero: S2018/387

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 7.5.2018 S18/467

Kysymys siitä, olisiko hovioikeuden tullut myöntää jatkokäsittelylupa alaikäisen edunvalvontaa koskevassa asiassa.